

Discussienota ecologische bermen

Datum : 21 december 2018

Ingediend door : Partij voor de Dieren, ChristenUnie-SGP en SP

Bijlage : tekst aangehouden motie

Wegbermen beslaan naar schatting rond de 1-2% van het Nederlandse landoppervlak. Ze fungeren als leefgebied en verbindingszone voor planten en dieren, een functie die met de achteruitgang van biodiversiteit steeds belangrijker is geworden. Er zijn onderling grote verschillen, maar alle bermen hebben in ieder geval een zekere ecologische waarde. Zolang er iets groeit is, is er sprake van ecologische waarde. Tevens kan de impact van de wijze van beheer op die ecologische waarde moeilijk overschat worden.¹

Dat wil niet zeggen dat elke berm dezelfde ecologische waarde heeft of kan krijgen als volwaardige natuur. Het wil wel zeggen dat bermen zo beheerd moet worden dat de ecologische waarde zo goed mogelijk beschermd en bevorderd moet worden – uiteraard de andere functies van de berm, zoals verkeersveiligheid, in ogenschouw nemend.

Er zijn twee verschillende manieren van onderhoud mogelijk:(zie ook CROW Wegbermen punt 30):

1. Maaien: het afsnijden van het groen. Dit heeft een aantal kenmerken.

Voordelen:

- a. de biomassa is af te voeren en kan hergebruikt worden;
- b. verschaling van de berm, waarmee de stikstof wordt afgevoerd en vegetatie minder snel groeit;
- c. kleine dieren overleven (significant hogere aantallen).

Nadelen:

- d. duurder door verwerking van het maaisel (zolang biomassa nog niet rendabel is);
- e. in sommige gevallen dubbele afzetting van de weg.

2. Klepelen: het versnipperen van het groen. Dit heeft een aantal kenmerken.

Voordelen:

- a. Relatief goedkoop;
- b. Maaisel hoeft niet afgevoerd te worden.

Nadelen:

- c. dieren overleven het niet;
- d. voedingsstoffen keren terug, waardoor gras sneller groeit en er vaker onderhoud nodig is.

Het maaisel kan op twee manieren worden afgevoerd (zie ook CROW Ecologische bermen):

Direct afvoeren

Hier zijn een paar alternatieven beschikbaar. Bijvoorbeeld een maai-zuigcombinatie inzetten die in één handeling zowel maait als het maaisel afvoert. Maar het kan ook door een maaier, direct gevolgd door een opruimactie.

Later afvoeren

Ecologisch gezien is het gunstiger om maaisel enige dagen te laten liggen. Dit vereist wel dat de weg twee keer moet worden afgezet.

¹ https://eurecoadvies.nl/?page_id=117

Hoe is het nu

Onderstaande informatie is afkomstig uit antwoorden op technische vragen van CU-SGP.

Op dit moment wordt in Noord-Holland het volgende uitgevoerd:

Beheermaatregel	Hectare
1x per jaar maaien afvoeren	72
2x per jaar maaien afvoeren	910
1x per jaar klepelen	38
2x per jaar klepelen	298

De cijfers zijn niet exact, omdat er continue aanpassingen plaatsvinden. Grofweg kan worden uitgegaan van 75% ecologisch en 25% geklepeld onderhoud.

De kosten voor het beheer zijn opgenomen in de gebiedscontracten. Maar algemeen kan worden uitgegaan van de volgende kosten (normkosten):

Beheermaatregel	Prijs per m2
Klepelen	€ 0,04 - €0,06
Maaien-zuigen	€ 0,095
Ecologisch maaien	€ 0,12

Daarnaast zijn er extra kosten, waaronder verkeersmaatregelen. Bij maaien en afvoeren is er sprake van een dubbele werkgang en hierdoor extra kosten.

Wat wordt beoogd met de motie

De motie beoogt niet om aanpassingen aan te brengen in de 75% die nu al ecologisch beheerd wordt, noch om een andere keuze te maken tussen maaien-zuigen of ecologisch maaien.

Ook beoogt de motie niet om op plekken waar nu geen beheer plaatsvindt, te gaan maaien.

Wel wordt voorgesteld om bij de ca 25% van de bermen waar momenteel beheer door klepelen plaatsvindt, over te gaan op maaien-zuigen. De extra kosten die dit met zich meebrengt, kunnen meegenomen worden bij een update van het gebiedscontract. Eventuele kostenreductie is nog mogelijk doordat langzaam de berm verschraalt en minder beheer nodig is in de toekomst.

Die extra kosten zouden dan zijn:

Kosten 1x per jaar maaien	€ 36.100
Kosten 2x per jaar maaien	€ 566.200
minus Kosten 1x per jaar klepelen	€ -15.200
minus Kosten 2x per jaar klepelen	€ -238.400 (of € -357.600 bij €0.06)

Extra kosten	€ 348.700

Gevraagd aan de commissie

- Kan de commissie zich erin vinden alle bermen in beginsel als ecologisch waardevol te beschouwen?
- Zijn de commissieleden van mening dat provinciaal beleid en provinciale aanbestedingen aangepast kunnen worden om de ecologische waarde van de bermen beter tot ontwikkeling te brengen, en dat een overgang van klepelen naar een meer ecologisch beheer in dat kader past?
- Willen de commissieleden zich uitspreken voor het vervangen van beheer door klepelen door meer ecologisch beheer (bijv. maaien-zuigen)?

Bijlage motie Ecologische bermen

Motie Ecologische bermen

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 12 november 2018, te Haarlem, ter behandeling van PMO 2019;

constaterende dat:

- in het PMO biodiversiteit wordt ondersteund door ecologisch waardevolle bermen, ecologisch te maaien;
- ongeveer twee derde van de bermen al ecologisch beheerd worden;
- er geen definitie is opgenomen in het PMO wanneer een berm ecologische waarde heeft;

overwegende dat:

- bij het afvoeren van het maaisel ook vervuiling als zwerfafval worden afgevoerd;
- alle bermen een ecologische waarde hebben;²

van mening dat:

- het een beperkte stijging van kosten is³;
- de meerprijs van ca €3 ton per jaar, meegenomen kan worden in de gebiedscontracten;

dragen het College van Gedeputeerde Staten op:

- in beginsel alle bermen als ecologisch waardevol te beschouwen en als zodanig te behandelen;
- in overeenstemming met natuurbeheerplan, maaisel direct op te ruimen (maai-zuigen) of enkele dagen te laten liggen voor het wordt afgevoerd (ecologische maaien);

en gaan over tot de orde van de dag.

² <http://edepot.wur.nl/247202> "In de regel worden wegbermen door Rijkswaterstaat twee maal per jaar gehooïd (waarbij het gemaaid gras wordt afgevoerd), dat dient de verkeersveiligheid en waarborgt een grote diversiteit aan planten."

³ <https://www.rvo.nl/sites/default/files/2017/09/Fact%20sheets%20kosten%20groenbeheer.pdf>

Beantwoording technische vragen kosten, excl. verkeersmaatregelen:

klepelen = €0,05/m² \ maaien-zuigen = € 0,095/m² \ ecologisch maaien = € 0,12/m²